

Historický vývoj banskobystrického sídliska Pršianska terasa v rokoch 1980 – 2015

Názov: Historický vývoj banskobystrického sídliska Pršianska terasa v rokoch 1980 – 2015

Vypracoval: PhDr. Vladimír Sklenka, PhD.

Funkcia: historik

Účel: Podklad pre vytvorenie novej mestskej časti v rámci mesta Banská Bystrica

Dátum a miesto: 16. 11. 2015 v Banskej Bystrici

Sídlisko Pršianska terasa malo byť v rámci mesta Banská Bystrica posledným a najnovším, ktoré malo byť postavené v období socialistickej výstavby 80.- 90. rokoch 20. storočia. V Banskej Bystrici v tej dobe stáli, respektíve boli dostavané sídliská Fornička, Fončorda, Sídlisko, Uhlisko, Sásová, Radvaň, Sever.

Sídlisko Pršianska terasa malo byť vybudované na náhornej plošine na pôvodnom historickom chotári obce Kráľová. Obec Kráľová bola v roku 1964 zlúčená s obcou Radvaň a v roku 1966 boli spoločne pričlenené k mestu Banská Bystrica.

Pôvodná historická cesta, ktorá prechádzala cez túto lokalitu vychádzala cez Kráľovú a viedla do obce Horné Pršany. S výstavbou a rozvojom lokality súvisel aj plán vybudovania novej cesty, ktorá by viedla od Kremničky. Plánovaná cesta na Pršiansku terasu mala odkloniť mimo mesta aj vozenie ortuťovej rudy z Malachova do Španej Doliny. V Malachove – Ortútoch sa v roku 1985 obnovila po 130 ročnej pauze ťažba rumelky. Ruda sa vozila do Španej Doliny, kde bol spracovateľský závod, v ktorom už vtedy spracovanie medenej rudy končilo. Po protestoch Malachovčanov sa vybuďovala provizórna spojka, ktorá obchádzala Malachov popod Pršany – „nová“ cesta z Banskej Bystrice časť Kremnička do obce Horné Pršany, resp. na Pršiansku terasu – novú časť Banskej Bystrice. Cesta sa začala stavať ako preložka starej, dopravne a bezpečnostne nevyhovujúcej cesty ešte za socializmu, jej väčšia časť sa dokončila, ale na zostávajúcich 900m sa už vyše 20 rokov nenašli peniaze a mesto s krajom nedospeli k dohode kto dokončenie tejto cesty zaplatí. Po prevrate v roku 1989 sa v roku 1990 ťažba definitívne ukončila ako nerentabilná a plánované socialisticke sídlisko Pršianska terasa sa už tiež nepostavilo.

História sídliska nie je dlhodobá a môžeme ju datovať do začiatku 80. rokov 20. storočia. Začiatkom výstavby sídliska bol schválený územný plán (ÚPN) – AGLOMERÁCIE BANSKÁ BYSTRICA pre rozvoj mesta, ktorý určil aj náhornú plošinu Pršianskej terasy pre výstavbu sídliska. Názory na formovanie urbanistickej štruktúry obytnej zóny na Pršianskej terase sa datujú teda už od roku 1980, kedy sa začal spracovávať ÚPN ZÓNY. V 80. rokoch sa venovala vysoká pozornosť aj prípravnej a projektovej dokumentácii pre komplexnú bytovú výstavbu (KBV). Trend prípravy bol zastavený po prevrate v roku 1990. V 90. rokoch 20. storočia bola viditeľná stagnácia prípravy a realizácie obytnej zóny. Na začiatku 21. storočia bol zaznamenaný zvýšený trend prípravy a realizácie ÚPN pre túto lokalitu a začala postupná výstavba obytnej zóny Pršianska terasa. Uznesením MsZ č. 353/2005 bol schválený ÚPN Zóny Pršianska terasa Banská Bystrica, zmeny a doplnky, pre výstavbu obytnej zóny v tejto oblasti.

Názov novej mestskej časti Banskej Bystrice – pôvodného sídliska Pršianska terasa vychádza z historických a geografických reálií. Názov označuje situovanie obytnej zóny na samostatnom oddelenom geografickom reliéfe nazývanom plošina, ktorá sa nachádza priamo pod samostatnou obcou Horné Pršany. Obec Horné Pršany je situovaná priamo na vrchole kopca, na ktorý viedla a vedie historická cesta. V minulosti v druhej polovici 19. storočia bol tento priestor využívaný nielen ako poľnohospodárska pôda a pasienky, ale bol tu vybudovaný aj sklad pušného prachu.

V zmysle uvedeného sú historický vývoj a aj názov obytnej zóny Pršianska terasa dostatočnými reálnymi predpokladmi na vytvorenie novej mestskej časti.